

Ahoj Josefe,
když to tak počítam, dorazím k vám do
Lausanne možná společně s pohledem.
Dneska výhledy na Albula bahn, viadukty,
tunely. Zdálky super. Zblízka jsem si na to
sáhnul u Solisbrücke. Viadukt je obrovské
a nádherné. Tunel je noční můra.
V jedný chvíli jseš venku, modro, stromy,
mile kopcovitý panorama. Ujedeš pár metrů
a děs. Strašidelný žlutý světlo. Všude kolem
kamenný stěny, od kterých se odráží řev
motorů, nemáš kam utéct, tak šlapeš
a doufáš, že to brzo skončí.
Pak to skončí. Než se stačíš nadechnout
čistého nebe, vjedeš do toho podruhé. Nojo.
Ještě pár tunelů a jsem u vás.
Zatím pozdravuj Charline,

Cyril

JOSEF BOLOM

RUE PRÉ-DU-MARCHÉ 41

1004 LAUSANNE

KROKODÝL NA KOLEJÍCH Krokodýl se přezdívá švýcarským
elektrickým lokomotivám. Mají na obou koncích protáhlou kapotu,
která připomíná krokodýlí čumák. Úzkorozchodná Rhétská dráha
dostala také své vlastní úzkorozchodné krokodýly. Jsou hnědí
a od předchozích řad se mírně konstrukčně liší.

SEERENBAŠSKÉ VODOPÁDY Na severním břehu jezera
Walensee trojhlasně duní kaskáda vodopádů.
Hned nahore je padesátimetrový drobeček a dole
trojici uzavírá téměř dvousetmetrový vodní obr. Uprostřed
je druhý nejvyšší vodopád Švýcarska, padající^z z výšky 305 metrů.

HEIDI, DĚVČÁTKO Z GRAUBÜNDENU Když byla švýcarská
spisovatelka Johanna Spyri ještě dítě, trávila několikery
letní prázdniny ve městě Maienfeld v kantonu Graubünden. Místo
jí okouzilo natolik, že do něj umístila děj knihy, která ji proslavila,
příběh malé Heidi. Vesnička Heididorf položená nad Meienfeldem
je jedno velké muzeum děvčátko Heidi.

0 7 5 9 km

„Ještěže ten tvůj bratranec není klaustrofobik,“ otřese se Charline, když jí Josef čte Cyrilův pohled. „Mohl bys mi, prosímte, vysvětlit, proč se patnáctiletý kluk vydá na kole přes půl Evropy?“

„Protože může,“ pokrčí Josef rameny. Kdy jindy se má člověk pustit do dobrodružství než v patnácti? „O mým pradědečkovi víš. Námořník, návrat domů, prababička, děti. O Marseille jsem ti ale nevyprávěl. Chceš delší, nebo kratší verzi?“

„Když to Cyrilovi stojí za tolik kilometrů, rozhodně delší,“ usměje se Charline.

„Je krásné letní ráno roku 1929. Nad Marseille křičí racci a ve vzduchu za nimi...“ „Dobре, добре, kratší verzi,“ brání se Charline.

Josef se nedá. „Je krásné letní ráno roku 1929, chtělas delší, bude delší. Ale že jseš moje milá, vynechám racky. Tak.

Je krásné letní ráno a tak dál. Z můstku lodě kotvící v marseillském přístavu sestupuje můj pradědeček. Nevypadá vůbec jako pradědeček, je to ztepilý, mořem ošlehaný devatenáctiletý mladík. V kapse ho hřejí peníze, které si vydělával na několikaměsíční plavbě. Tentokrát je rodičům nepošle dopisem, přiveze je osobně. Nebyl doma už tři roky a nemůže se dočkat. Ještě chce v přístavu vybrat dárky a naplánovat cestu do Čech.“

„Počkej,“ přeruší Josefa Charline. „Nevracel se z Marseille taky na kole?“ „Vracel. On totiž pradědeček místo dárků rodičům vybral kolo pro sebe.

Asi si ho chtěl hned vyzkoušet, vlak cestou zpátky každopádně viděl leda tak zdálky na viaduktech Albulabahn. Jako ted' Cyril. Tedy můj devatenáctiletý pradědeček se na kole naposledy projízdí přístavem, když potká bar U Beznohé ryby. Půvabná číšnice zrovna vynáší židle. Pradědeček galantně seskočí z kola a krasavici pomůže. Při práci si povídají tak dlouho, až v baru není na čem sedět. Společně tedy nosí židle zase dovnitř, potom pradědeček dostane oběd, po obědě večeři a najednou je noc. Hraje jazzová kapela a pradědeček s krásnou

číšnicí tančí až do bílého rána. Ráno mu dívka uváže na krk svůj šátek, přidá k němu polibek a posadí pradědečka na kolo směr Československo. Pradědeček slíbí, že za pár měsíců bude zpátky v Marseille, ale my víme, že je to trochu proutník a krásný holky že jsou i v Čechách. Tak to bylo. No a Cyril teď ten šátek jede vrátit.“

„Tak to Cyrila pozvem na fondue, ne?“ kývne Charline. „Ať se mu ty beznohý ryby v Marseille dobře hledají!“

RHÉTSKÁ DRÁHA

Byl jednou jeden Vilém. Vlastně Willem. Narodil se totiž v Nizozemí. Za ženu si vzal Markétu. Vlastně Margaret, narodila se totiž ve Velké Británii. Margaret měla nemocné plíce a lékař ji doporučil pobyt v lázeňském městě Davos ve švýcarských Alpách. Poslední část cesty z Landquartu do Davosu dovezl Willema a pokašlávající Margaret kočár tažený koňmi. Dnes těch dvacet osm kilometrů ujede vlak asi za sedmdesát minut. Manželům Holsborovým to trvalo sedm hodin.

Horský vzduch Margaret bohužel nezachránil a o dva roky později zemřela. Podnikavý Willem Jan Holsboer ve Švýcarsku zůstal. Vybudoval luxusní sanatorium Schatzalp i se 700metrovou lanovou dráhou z Davosu. Pořád se mu ale zdálo, že cesta do lázní je složitá a zdoluhavá a nemocné spíš odrazuje. V září 1872 proto společně s doktorem Alexanderem Spenglerem založili Výbor pro stavbu železnice Landquart–Davos. Rychle bohužel zjistili, že klasická železniční dráha, jejíž kolejnice jsou od sebe vzdálené 1435 mm, by byla příliš drahá, a z plánu sešlo.

Když se v Rakousku rozjely vlaky po Arlber-

ské dráze, začala Švýcarům vlastní želez-

nice chybět. Rakouské vlaky totiž do údolí

Innu vozily zboží, které se tam do té doby

dopravovalo hlavně po silnicích přes Davos

a Flüelapass, a Švýcarsko přicházelo o zisky

z dopravy. Spengler s Holsboerem konečně

dostali důvěru sponzorů. V roce 1886 byl

schválen návrh na stavbu úzkorozchodné

trati se šířkou pouhý jeden metr. O tři roky

později vyjel z Landquartu první vlak.

V roce 1895 Holsboer změnil jméno spo-

lečnosti na Rhétská dráha podle Raetia,

římské provincie, která ležela mezi Bodam-

ským jezerem, Innem a Dunajem. Holsboer

nejspíš nechtěl vést svou železniční dráhu

až k Dunaji, rozhodně se ale nehodlal ome-

zit jen na okolí Davosu.

Stavby pokračovaly. Z Churu do Thusis. Z Landquartu do Churu. Z Thusis do Svatého Mořice. Železniční architekti a inženýři se s náročným alpským terénem vypořádali elegantně. Stoupání. Klesání. Tunely, mosty i galerie. Samé ladné a funkční křivky, třeba Soliserský most nebo překrásný Landwasserský viadukt.

Vývoj se nezastavil a krom výstavby dalších tratí byla do roku 1922 celá síť elektrifikována. Ve čtyřicátých letech pod sebe Rhétská dráha zahrnula i ostatní železnice kantonu Graubünden. Všechny byly úzkorozchodné, ale elektrifikované proudem různého napětí.

Od roku 2008 jsou dvě části Rhétské dráhy součástí světového kulturního dědictví UNESCO: trať z Thusis do Svatého Mořice a Berninská dráha ze Svatého Mořice do Tirana v Itálii. Na té druhé leží naprostě jedinečný kruhový viadukt Brusio.

8 Walensee—Glarus—Pragelpass—Schwyz—Luzern

Maminka s tatínkem už nejsou nervózní. Cyril pravidelně píše. Pora-dil si se špatným počasím i s píchnutým kolem, nezajelo ho auto, nespadl do Innu, nezřítily se na něj Alpy. Jede. Neochvějně míří na Marseille. Šátek v náprsní kapse.

„V náprsní kapse snad ne,“ zadoufá tatínek, „to by ho pravnuče tý krásný číšnice, kterou chce v Marseille najít, vracel celej zpocenej. Nemusí mít to předání romantický za každou cenu, ale aby ten šátek aspoň nesmrđel.“

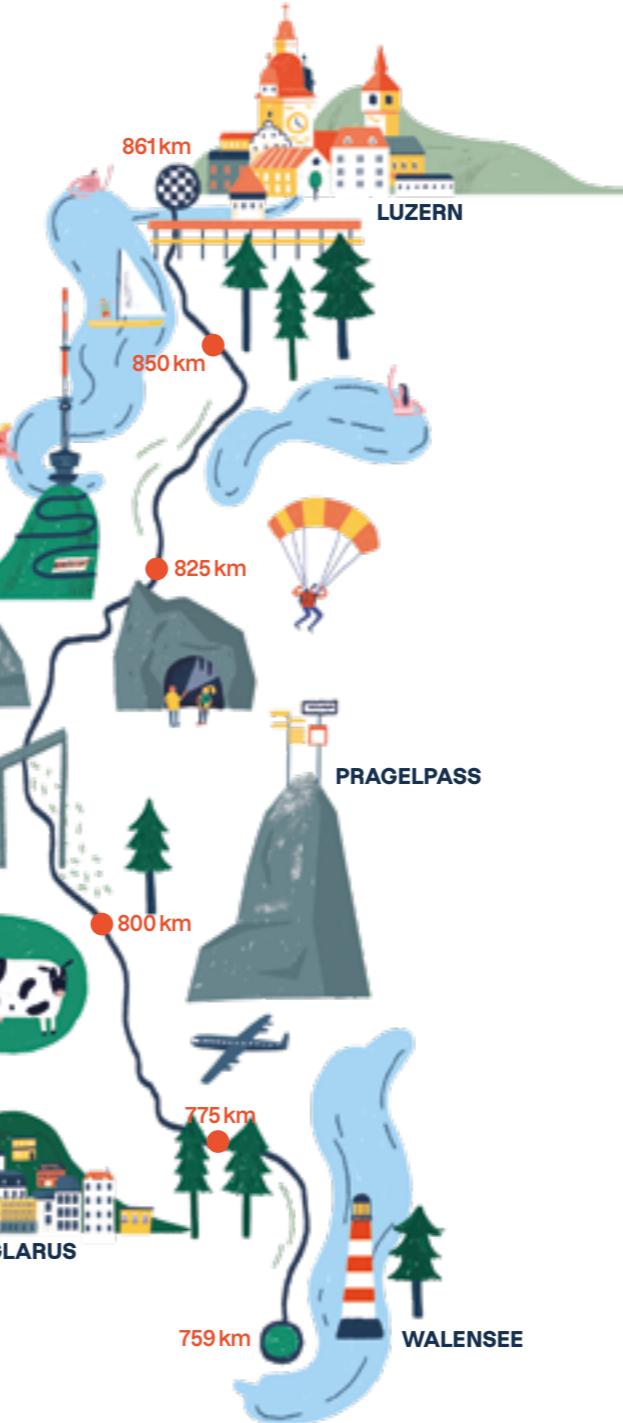
„Přečti si to,“ podá mu maminka pohled. „S romantikou nevím. Ten kluk je v nejkrásnějším švýcarském městě. Historický centrum, výhledy na jezero, zasněžený Alpy. Hora Pilatus, co má vrchol věčně v mra-cích, takže místní věřili, že tam žijou draci. Ne, Cyril se směje švýcar-ský výslovnosti.“

Tatínek znechuceně vrtí hlavou, ani dějepisu ten kluk moc nedá.

„Jak odbyl louku Rütli, to je přece hrozný. Jako kdyby projízděl Česko a zdálky letmo mrknul na Říp. Na louce Rütli v podstatě vzniklo Švý-carsko! Říkal jsem mu to, než vyrázel, v roce 1307 tam tři švýcarští praotcové složili přísahu z Rütli, základ Švýcarského spřísezenství. A výstava ve stáji! Budíž, jestli chce slovíčkařit, je to bejvalej chlív. Ale jmeneje se muzeum. A vůbec, že si v Lucernu neudělal víc času, vypadá to, že tam fakt jenom přespal a ráno zas dál. Kdybych tam byl já, čas bych si udělal!“

„To ale není špatnej nápad,“ vezme maminka do ruky mobil. „Třeba celej víkend? Kačenka se od babičky s dědou vrací až za tejden. Pojedem vlakem? Už to hledám. Kouej, když vyrazíme brzo ráno, jsme v Lucernu večer. Dva přestupy. A cestou na louku Rütli si na lodi dáme večeri. Jseš pro?“

Tatínek je pro. Velice a nadšeně pro.

ALPSKÉ KRÁVY

Co dělají švýcarské krávy o prázdninách? Chodí po kopcích, pasou se a bučí. Proto jich Cyril cestou vidí tolik, v létě jsou alpské stráně plné krav.

Kdyby

odbočil do kantonu Wallis, viděl by

ještě víc. Každé jaro a každý podzim tam

krávy bojovného plemena eringer zápasí

v bitvě královen. V téhle bitvě krev neteče,

nejmísto to býtí zápasy známé ze Španělska.

Bitva královen vypadá spíš jako přetlačo-vaná. Krávy sice občas utrží drobné zra-nění, jsou to ale jen neúmyslné šrámy.

Zápas končí ve chvíli, kdy to jednu ze zápas-

nic přestane bavit a otočí se zády. Druhá

kráva se stává královnou a vůdkyní stáda

na celou další sezonu.

Co dělají švýcarské krávy, když prázdniny

skončí? Vrací se domů. Tohle už Cyril

nestihne. Je to trochu škoda, on ten kraví

návrat totiž není jen tak nějaký návrat.

To se počká na první chladné dny. Tráva už

není svěže šťavnatá a ve vzduchu je cítit

podzim. Tenhle čas většinou přijde v druhé

polovině září nebo první polovině října.

Jak je to dál? Představte si slováckou jízdu

králů. Představte si místo koní krávy. Místo

jara začátek podzimu. Představte si švýcar-

ské národní kroje místo těch slováckých.

Jinak to všechno zůstává, zvířata ověnčena

květinami a zvonci, zpěv, tanec a veselí,

celá ta sláva. Vrchol sezony. Každě stádo

se pomalu vrací ze svých letních pastvin,

až se všechna spojí v jeden ohromný,

barevný a slavnostní průvod mířící do údolí.

Alpabzug.

Ozdobou celého průvodu je královna, která

si svůj titul vybojovala v létě. Na hlavě nese

velikou korunu z květin, trávy, větvíček

a stuh. Aby královna zahnala všechny

zlé duchy, blýskají se jí mezi rohy zrcátka

a zvonky. Aby navíc přivolala požehnání

0 8 6 1 km